

Højesterets dom af 20. august 2001

Stadfæstelse af Østre Landsrets 9. afd.'s dom af 13. august 1998. Sagen var anlagt af det ansvarlige forsikringsselskab med påstand om, at Patientskadeankenævnet og den skadelidtes enke skulle anerkende, at skaden ikke var mere omfattende, end hvad patienten med rimelighed måtte tåle, jf. lovens § 2, stk. 1, nr. 4.

Højesteret udtalte, at der efter Retslægerådets og Arbejdsskadestyrelsens udtalelser ikke var grundlag for at tilsidesætte Patientskadeankenævnets afgørelse, hvorefter de alvorlige nerveskader ansås for mere omfattende, end hvad patienten med rimelighed måtte tåle.

AF

HØJESTERETS DOMBOG

DOM

afsagt af Højesteret mandag den 20. august 2001 i sag

II 398/1998

Kommunernes gensidige Forsikringsselskab

(advokat Christina Neugebauer)

mod

Patientskadeankenævnet

(kammeradvokaten ved advokat Benedicte Galbo)

og

K [REDACTED]

(advokat Benedicte Galbo, e.o.)

I tidligere instans er afsagt dom af Østre Landsrets 18. afdeling den 13. august 1998.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Hornslet, Wendler Pedersen, Per Walsøe, Lene Pagter Kristensen og Jytte Scharling.

Appellanten, Kommunernes gensidige Forsikringsselskab, har gentaget sin påstand.

De indstævnte, Patientskadeankenævnet og K [REDACTED], har påstået stadfæstelse.

Parterne er for Højesteret enige om, at det kan lægges til grund ved sagens afgørelse, at begge nerveskader med overvejende sandsynlighed er opstået i tilknytning til behandlingen af J [REDACTED] på C [REDACTED] i okto-

ber/november 1992.

Til brug for Højesteret har Arbejdsskadestyrelsen den 20. oktober 2000 afgivet en udtalelse om méngrad og erhvervsevnetab som følge af nerveskaderne. Det fremgår heraf, at Arbejdsskadestyrelsen samlet for begge nerveskader vurderer omfanget af det varige mén til 35% og erhvervsevnetabet til 80%.

Det hedder i bemærkningerne til patientforsikringslovens § 2, stk. 1, nr. 4 (Folketingstidende 1990-91, 2. samling, tillæg A, spalte 3292f) blandt andet:

"Reglen i nr. 4 omfatter en række skader ved undersøgelse og behandling, som ikke kunne være undgået, selv ud fra en efterfølgende vurdering som efter reglen i nr. 3. Formålet med reglen er at opfange patientskader, som falder igennem reglerne i nr. 1-3, men hvor det findes urimeligt, at patienten skal tåle skaden uden ret til erstatning, først og fremmest på grund af et misforhold mellem på den ene side skadens alvor og på den anden side alvoren af patientens grundsygdom og de normale, forventelige følger af undersøgelse og behandling af den.

Bestemmelsen omfatter principielt en hvilken som helst komplikation, herunder infektioner, der med overvejende sandsynlighed er forårsaget af undersøgelser eller behandling. Komplikationer, herunder infektioner, der skyldes grundsygdommen og dennes forløb uafhængigt af undersøgelse eller behandling, berettiger derimod ikke til erstatning, medmindre de opfanges af reglerne i nr. 1-3.

Den afgørende begrænsning i bestemmelsens anvendelsesområde er kravet om, at komplikationens alvor skal gå ud over, hvad patienten med rimelighed må tåle. Det er ikke tilstrækkeligt, at komplikationen i sig selv har alvorlige følger for patienten. Komplikationens alvor skal sammenholdes med karakteren og alvoren af patientens grundsygdom og helbredstilstand i øvrigt. Hvis grundsygdommen ubehandlet indebærer nærliggende risiko for alvorlig invaliditet eller for patientens død, må der også accepteres en betydelig risiko for alvorlige komplikationer i forbindelse med behandlingen af den. Mindre alvorlige komplikationer må sædvanligvis også accepteres i forbindelse med behandlingen af en sygdom, der ikke er ganske harmløs. Ved vurderingen af, hvilken risiko for komplikationer patienten må acceptere, må der også tages hensyn til de nærmere omstændigheder omkring undersøgelsen og behandlingen, herunder bl.a. at tidsfaktoren undertiden kan gøre det nødvendigt at løbe en større risiko, end man normalt ville løbe.

...

Det andet led i vurderingen af, om komplikationen går ud over, hvad patienten med rimelighed må tåle, er den hyppighed, hvormed den i almindelighed kan forventes at indtræde, kombineret med en konkret vurdering af, i hvilket omfang

der i det enkelte tilfælde var anledning til at tage risikoen for dens indtræden i betragtning. I jo højere grad den pågældende komplikation måtte forventes som en normal risiko ved den konkrete undersøgelse eller behandling, i jo højere grad må patienten tåle den uden ret til erstatning. Det er principielt uden betydning, om lægen har informeret patienten om risikoen for den pågældende komplikation, men bestemmelsen vil typisk omfatte sådanne komplikationer, som ikke er omfattet af lægens informationspligt, dvs. de meget sjældne komplikationer. Der kan ikke opstilles bestemte grænser, baseret på den statistiske sjældenhed af den pågældende komplikation, men hyppigheden vil være et af de momenter, der indgår i vurderingen af, om den går ud over, hvad patienten må tåle, fordi risikoen måtte anses for at være så ringe, at der ikke var grund til at tage den i betragtning.

Dette hænger tillige sammen med, at de to led i bedømmelsen - komplikationens relative alvor og dens sjældenhed eller i øvrigt uventede karakter - normalt må vurderes samlet ved bedømmelsen af, om skaden går ud over, hvad patienten med rimelighed må tåle. Hvis misforholdet mellem grundsygdommens og komplikationens alvor er særlig udtalt, kan der slækkes på kravet til dens sjældenhed. Det kan f.eks. være tilfældet ved de nævnte diagnostiske indgreb, men kan også tænkes ved egentlige behandlingsskader, hvor et normalt banalt indgreb medfører meget alvorlig skade. Omvendt kan der slækkes på kravet til komplikationens relative alvor, hvis der er tale om en ekstremt sjælden, måske hidtil ukendt, komplikation."

Højesterets bemærkninger.

Det følger af patientforsikringslovens § 2, stk. 1, nr. 4, at der ved vurderingen af, om J. [redacted] nerveskader er mere omfattende, end hvad han som patient med rimelighed måtte tåle, skal tages hensyn til dels skadernes alvor, dels hans sygdom og helbredstilstand i øvrigt samt til skadernes sjældenhed og mulighederne i øvrigt for at tage risikoen for deres indtræden i betragtning.

Efter oplysningerne om skadernes karakter, herunder at der var tale om svære lammelser af venstre arm, som efter Arbejdsskadestyrelsens vurdering medførte et erhvervsevnetab på 80%, findes skaderne at have haft alvorlige konsekvenser for J. [redacted]
[redacted]

Efter Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 2B og 2D lægger Højesteret til grund, at J. [redacted] overlevelseschance bedømt på 5 år var omkring 60-70%, samt at der - hvis der

bortses fra nerveskaderne - 5-6 måneder efter operationerne ikke som følge af behandlinger ville være begrænsninger for hans fysiske aktivitet. Lejringskaderne var endvidere uden specifik sammenhæng med grundsygdommens alvor.

Efter Retslægerådets svar på spørgsmål B må lejringsbetingede nerveskader i almindelighed anses som en meget sjælden komplikation, og der er ikke godtgjort omstændigheder, som for J [redacted] vedkommende kan begrunde en anden vurdering.

Under hensyn til det således anførte finder Højesteret ikke grundlag for at tilsidesætte Patientskadeankenævnets afgørelse, hvorefter de alvorlige nerveskader er mere omfattende, end hvad J [redacted] med rimelighed måtte tåle. Højesteret stadfæster herefter dommen.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal appellanten, Kommunernes gensidige Forsikringsselskab, betale 25.000 kr. til indstævnte Patientskadeankenævnet og 25.000 kr. til indstævnte K [redacted]
[redacted]

De idømte sagsomkostningsbeløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse.

--oo0oo--

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Højesteret, den 20. august 2001.

Lisbeth Primdahl Østerby
Lisbeth Primdahl Østerby
assistent